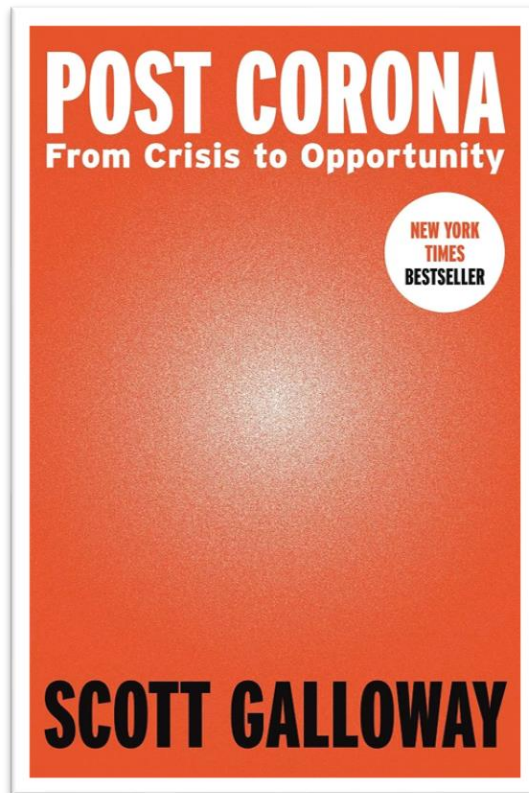

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

Post Corona: From Crisis to Opportunity

สุทธิ สุนทรานุรักษ์¹

Sutthi Suntharanurak¹

ชื่อหนังสือ: Post Corona: From Crisis to Opportunity

ผู้แต่ง: Scott Galloway (2020)

สำนักพิมพ์: New York, NY: Portfolio/Penguin

ISBN: 978-059-33-3221-4 (hardcover)

ISBN: 978-059-33-3222-1 (ebook)

¹ ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Director of International Affairs Office, State Audit Office of the Kingdom of Thailand

E-mail: sutthisun@gmail.com

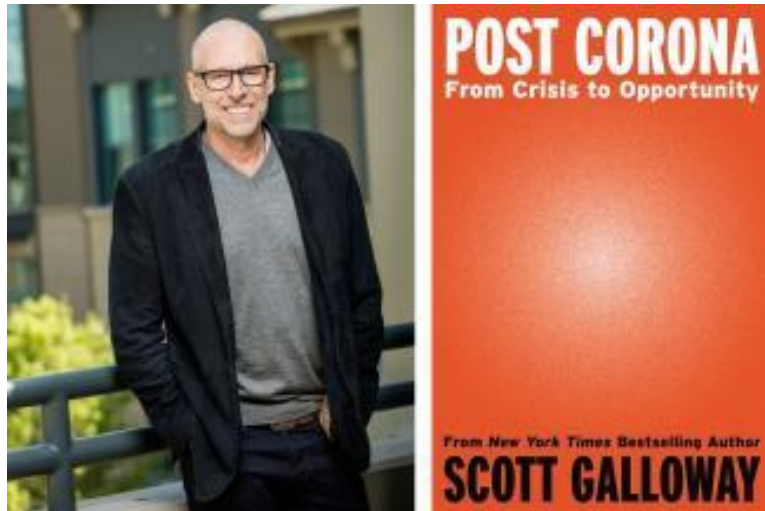
หากจะว่าไปแล้ว โลกในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอย่างน้อยสามครั้ง กล่าวคือ ครั้งหนึ่งที่นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา การปฏิวัติอินเทอร์เน็ต (Internet Revolution) กลายเป็นพลังขับเคลื่อนโลกที่สอดประสานกับกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ดำเนินมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 การเชื่อมโยงโลกไร้พรมแดนสามารถทำได้โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และมีระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพผลพวงของการปฏิวัติอินเทอร์เน็ตทำให้โฉมหน้าของโลกหลังปี 2000 เป็นต้นมาเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง

การเปลี่ยนแปลงครั้งที่สองเกิดขึ้นเมื่อนวัตกรรมโทรศัพท์มือถือถูกพัฒนาเป็น Smart Phone และหลังจากนั้น สิ่งก็ตามมา คือ โลกที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) การพัฒนา Smart Phone และ Tablet ทำให้สัญญาณโทรศัพท์มีความสำคัญมากขึ้น การก้าวสู่ยุค 3G 4G และ 5G กลายเป็นเรื่องใหม่ที่ทำให้เทคโนโลยีผนวกเข้ามาในชีวิตประจำวัน Internet of Thing (IoT) กลายเป็นคำที่เราได้ยินบ่อยขึ้น ซึ่งการปฏิวัติครั้งที่สองในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 นี้เรียกว่า การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) คำว่า Revolution นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่าง “ถอนรากถอนโคน” หรือ Disruption แนวคิดการสร้างนวัตกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่นั้นนำไปสู่การเปลี่ยนโลกทุกด้าน ทั้งการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำธุรกิจ การบริหารราชการแผ่นดิน การค้าการลงทุน การแพทย์ สาธารณสุข การคมนาคม การศึกษา การท่องเที่ยว เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการสร้างนวัตกรรมเพียงอย่างเดียว หากแต่ปัจจัยที่ทำให้โลกในต้นศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงอีกประการ คือ โรคระบาดใหญ่ หรือ Pandemic อันที่จริงแล้ว การระบาดของโรคในต้นศตวรรษที่ 21 เริ่มมาตั้งแต่ SARs MERs และ Ebola ซึ่งการระบาดใหญ่เหล่านี้จำกัดวงอยู่ในระดับ เช่น SARs ศูนย์กลางการระบาดอยู่ที่เอเชียตะวันออกเฉียง MERs อยู่ที่ตะวันออกกลาง Ebola อยู่ที่แอฟริกา แต่อย่างไรก็ตาม โรคเหล่านี้กลับไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคนเช่นเดียวกับการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือ Covid-19 ที่ระบาดใหญ่ไปทั่วโลก

นับตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2020 เป็นต้นมา Covid-19 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ จวบจนกระทั่งวันนี้ Covid-19 ได้สร้างวิถีปกติใหม่ (New Normal) ในการดำรงชีวิต การรักษา ระยะห่าง (Social Distancing) การสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งก่อนออกจากบ้าน การล้างมืออยู่เสมอ การดำเนินชีวิตที่ผิดแผกแตกต่างจากเดิมทำให้เราทุกคนบนโลกต้องเตรียมพร้อมที่จะปรับตัวสู่ยุคปกติใหม่ถัดไป หรือ Next Normal (บางครั้งเราเรียกว่า Post Covid-19 หรือ Post Pandemic) โลกหลัง Post-Pandemic เป็นอย่างไรนั้น เริ่มมีนักคิด นักวิชาการ รวมถึงนักอนาคตศาสตร์ (Futurist) ผู้สนใจที่จะอธิบายโลกเราในวันข้างหน้าว่า เราจะอยู่กันอย่างไร และต้องปรับตัวกันเช่นไร

มีหนังสือเล่มหนึ่งที่ผู้เขียนเลือกหยิบมารีวิว หนังสือที่ว่านี้ชื่อ Post Corona: From Crisis to Opportunity ของ Scott Galloway หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 2020 หลังการระบาดใหญ่เพียงไม่กี่เดือน

Professor Scott Galloway wrote *Post Corona: From Crisis to Opportunity*.

PHOTOS: JIM BLOCK, PORTFOLIO

ที่มา: <https://news.smu.edu.sg/news/2021/02/01/covid-19-may-be-big-techs-gateway-higher-education>

Scott Galloway เป็นนักคิด นักเขียน นักวิจัย และเป็น Clinical Professor ด้านการตลาด ที่ The New York University Stern School of Business ในสหรัฐอเมริกา Galloway นับเป็นอีกนักคิดสำคัญในโลกยุคใหม่ที่ทรงอิทธิพล ถึงขนาด World Economic Forum เลือกให้เป็นหนึ่งในร้อยคนของ Global Leaders of Tomorrow ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี หนังสือเล่มที่สร้างชื่อให้เขา คือ *The Four: The Hidden DNA of Amazon, Apple, Facebook, and Google* ซึ่งตีพิมพ์เมื่อปี 2017 หนังสือเล่มนี้ว่าด้วยการผูกขาดของกลุ่มธุรกิจด้านดิจิทัลแพลตฟอร์ม

สำหรับ *Post Corona: From Crisis to Opportunity* เล่มนี้ Scott Galloway ฉายให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกจาก Twin Disruption ซึ่งมาจาก Digital Disruption จนกระทั่งมาถึง Covid-19 Disruptive ทั้งนี้ Twin Disruption ทำให้การใช้ชีวิตยุคหลัง Covid นั้นดูง่ายและสะดวกสบายขึ้น เพียงแค่เรามีความรู้พื้นฐานในการใช้งานดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพราะแพลตฟอร์มนี้ตอบโจทย์ Touchless Economy อยู่แล้ว ตั้งแต่ การช้อปปิ้งออนไลน์ การทำงานจากระยะไกล (Remote Working) การให้คำปรึกษาทางการแพทย์ผ่าน Tele Medical การเรียนออนไลน์จากบ้านหรือจากที่ใดก็ตาม (Online Learning) แน่แน่นอนว่า ทั้งหมดขอเพียงแค่มีอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร Smart Phone หรือ Tablet และสัญญาณอินเทอร์เน็ต สัญญาณโทรศัพท์ที่ดีพอ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุผลความจำเป็นจากการระบาดของ Covid-19 ทำให้มนุษย์ทุกคนต้องปรับตัว เรียนรู้ที่จะอยู่รอด ทำงานให้ได้ เรียนให้ได้ ดำรงชีวิตให้ได้ภายใต้ข้อจำกัดใหม่ที่ทำให้วิถีชีวิตนั้นแตกต่างไปจากเดิม

นั่นจึงเป็นโอกาสของกลุ่มธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์ม ที่ Galloway เรียกว่า The Four ทั้ง Apple Amazon Google และ Facebook ต่างได้รับอานิสงค์จากวิกฤตรอบนี้ ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา The Four เข้าเทคโอเวอร์กิจการดาวรุ่งต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะเหล่าบริษัท Startup ขณะเดียวกันเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ทำให้ The Four กลายเป็นองค์กรระดับโลกที่มีอิทธิพลมากขึ้นเรื่อย ๆ จนประมาณการกันว่าในอีกห้าปีข้างหน้ากลุ่ม The Four จะมีรายได้มากกว่าระดับ Trillion ดอลลาร์เลยทีเดียว

หนังสือ Post Corona: From Crisis to Opportunity กล่าวถึง การอยู่รอดของธุรกิจในยุคหลังการระบาดใหญ่ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับเรื่องการเปลี่ยนสนามการค้าการลงทุนมาสู่ดิจิทัลแพลตฟอร์มมากขึ้น โดยยกตัวอย่าง กรณีของ Airbnb ที่ดูเหมือนจะได้รับผลกระทบจากวิกฤต Covid-19 ด้วยยอดการจองที่พักที่ลดลงเนื่องจากการเดินทางที่ลดลงอย่างฮวบฮาบ แต่เอาเข้าจริงแล้ว Airbnb กลับได้รับผลกระทบไม่มากเท่ากับกลุ่มธุรกิจโรงแรมที่ต้องแบก Fixed cost ไว้ทั้งรายจ่ายเงินเดือนพนักงาน การดูแลอาคาร สถานที่

ในบทที่สี่ของหนังสือเล่มนี้ Galloway กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษ โดยเฉพาะการเรียนออนไลน์จะกลายเป็นอีกทางเลือกสำคัญของโลกการศึกษาในอนาคต สถาบันการศึกษาชั้นนำที่มีชื่อเสียงต้องปรับตัวครั้งใหญ่ โดย Galloway สรุปว่า สถาบันการศึกษาเหล่านี้ต้องจัดวางตำแหน่งตัวเองเพื่อนำเสนอต่อผู้เรียนในอนาคตว่า (ก) ผู้เรียนต้องการ Brand ที่แสดงถึงความภาคภูมิใจที่ได้เรียนหรือจบการศึกษาที่นี่ หรือ (ข) ผู้เรียนต้องการความรู้อย่างแท้จริง หรือ (ค) ผู้เรียนต้องการประสบการณ์การเรียนการสอนจริงจาก Professor เก่งๆ จากสถาบันการศึกษาชั้นนำเหล่านี้

บทที่ทำ บทสุดท้ายว่าด้วยบทบาทของรัฐบาลหลัง Pandemic นั้น Galloway วิเคราะห์ไว้อย่างน่าสนใจว่า วิกฤตครั้งนี้ทำให้เจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ยิ่งร่ำรวยขึ้น เนื่องจาก แข็งแรงกว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีสภาพปานน้อยกว่า เมื่อธุรกิจเหล่านี้เผชิญวิกฤตครั้งใหญ่แล้ว ไม่สามารถปรับตัวได้ทันและต้องล้มหายตายจากไปที่สุด

ขณะที่ชนชั้นกลางกลายเป็นกลุ่มคนที่ตกตันมากที่สุด เนื่องจากต้องแบกรับค่าใช้จ่ายหลายอย่างที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินชีวิตในวิถีปกติใหม่ เช่นเดียวกับผู้มีรายได้น้อยยังได้รับผลกระทบรุนแรง โอกาสที่คนเหล่านี้จะกลายมามีสภาพเป็นคนจนเมืองมีสูงขึ้น

Galloway วิเคราะห์ระบบทุนนิยมที่ไม่สามารถจัดการกับ Covid-19 ได้ดี หนาซ้ำทุนนิยมแบบไม่เอื้ออาหารยังซ้ำเติม เพิ่มต้นทุนให้กับผู้มีรายได้น้อย ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรของรัฐอีกต่างหาก ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงควรเข้ามามีบทบาทลดต้นทุนเหล่านั้นลง การปฏิรูปภาษีโดยเก็บภาษีกับกลุ่มที่เป็น Winner จากผู้ได้รับประโยชน์ในช่วงวิกฤต การจัดหาบริการขั้นพื้นฐาน Safety Net ให้กับผู้ที่เป็น Loser จากวิกฤตครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบได้ลืมตาอ้าปาก และอยู่รอดในโลกยุคหลัง Pandemic

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นนักเศรษฐศาสตร์และผู้ตรวจสอบภาครัฐ หลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้จบ ผู้เขียนถามตัวเองว่าได้อะไรจากหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนสรุปมุมมองส่วนตัวไว้ 3 ประการ กล่าวคือ

1. Covid-19 ทำให้วิถีชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคตเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง การเปลี่ยนแปลงนำมาซึ่งการเรียนรู้ที่จะปรับตัว (Adaptation) ทั้งในเรื่องการทำงาน การศึกษา การดูแลสุขภาพร่างกายตนเอง การใช้ชีวิต การบริหารจัดการเงินและทรัพย์สิน การเดินทาง รวมทั้งการเพิ่มเติมทักษะในเรื่องด้านดิจิทัลพื้นฐานให้สามารถดำรงอยู่ในโลกยุค Next Normal ได้อย่างมีความสุข

2. Covid-19 ทำให้ภูมิทัศน์ทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจที่มุ่งไปสู่ Touchless economy มากขึ้น ...การผูกขาดของ The Four ทำให้โลกก้าวสู่ยุคดิจิทัลเต็มตัว ไม่นับรวมการลงทุนใน Metaverse ที่จะกลายเป็นอีกก้าวที่สำคัญของโลกอนาคตสิ่งต่างๆ เหล่านี้กดดันให้เราเห็นความสำคัญของข้อมูล การใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจ โลกดิจิทัลเพิ่มโอกาสในชีวิตให้กับทุกคน

3. Covid-19 กลายเป็นโจทย์ใหญ่ให้รัฐบาลทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องปฏิรูปภาษีในอนาคต การ Taxation Winner และ Subsidize Loser เป็นสิ่งที่ทำให้ช่องว่างทางเศรษฐกิจลดลง การให้ความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรทางสาธารณสุขและการศึกษาที่ต้องไม่ทำแค่เพียงวาทกรรมขายฝัน แต่ต้องลงมือทำการลงทุนกับ Digital Infrastructure และสร้างให้พลเมืองมี Digital Literacy ได้ เป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องมีแผนที่ชัดเจนเพื่อรองรับความท้าทายใหม่ ๆ

กล่าวโดยสรุปแล้ว หนังสือเรื่อง Post Corona: From Crisis to Opportunity ของ Scott Galloway นับเป็นหนังสืออีกเล่มที่น่าอ่าน เพิ่มมุมมองและวิสัยทัศน์ให้เราเห็นโลกหลังยุค Covid-19 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น